

Zbiorcza informacja o wynikach działalności kontrolnej RIO w 2014 r.

W 2014 r. kontrolami kompleksowymi objęto 23 jednostki samorządu terytorialnego, w tym 17 gmin oraz 6 powiatów. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono 432 nieprawidłowości, z czego 15 to uchybienia, natomiast 417 stanowiło istotne naruszenie prawa (dla porównania w 2013 r. stwierdzono 342 nieprawidłowości, w tym 91 uchybień oraz 251 istotnych naruszeń prawa). Podczas wymienionych kontroli ujawniono 45 przypadków noszących znamiona naruszenia dyscypliny finansów publicznych (w 2013 r.- 32 przypadki). W 2014 r. nie stwierdzono przypadków rażącego naruszenia prawa skutującego zawiadomieniem organów ścigania (w 2013 r. stwierdzono jeden taki przypadek).

W 2014 r. skutki finansowe stwierdzonych nieprawidłowości osiągnęły kwotę łączną 685 053,81 zł. Dla porównania, w jednostkach kontrolowanych w roku poprzednim były one na zbliżonym poziomie i zamknęły się kwotą 650 054,81 zł. Jeśli zważyć, że dla szeregu ustaleń kontrolnych nie sposób dokonać wymiaru finansowego, w szczególności w nieprawidłowościach związanych z dokumentacją działań związanych z gospodarowaniem mieniem komunalnym czy z ewidencją księgową, a wiele nieprawidłowości, szczególnie formalnych czy dokumentacyjnych, nie daje się zwymiarować w zakresie rezultatów finansowych, to wartość ustalonych skutków finansowych jest dość znaczna. Jednakże fakt, iż kwota ta jest zbliżona do kwoty z poprzedniego roku, a wówczas skontrolowano mniej jednostek, może dać podstawy do umiarkowanego optymizmu w zakresie wymiernych w złotych skutków nieprawidłowości.

Wyniki kontroli realizacji dochodów podatkowych

Kontrole przeprowadzone przez RIO w 2014 roku objęły jednostki samorządu terytorialnego województwa opolskiego, których dochody w analizowanym okresie wyniosły łącznie 1 214 845 tys. zł (w tym dochody z tytułu podatku: od nieruchomości – 127 515 tys. zł, od środków transportowych – 4 851 tys. zł oraz rolnego – 33 873 tys. zł).

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości skutkowały uszczupleniem wpływów do budżetów kontrolowanych jednostek z tytułu podatków i opłat o kwotę 72 276 zł. Jedną z nieprawidłowości stwierdzanych przez inspektorów RIO w Opolu w 2014 r. było nieweryfikowanie lub nierzetelne weryfikowanie podstaw opodatkowania podatkiem od nieruchomości. Nieprawidłowość tę stwierdzono w 4 kontrolowanych jednostkach.

Wyniki kontroli realizacji dochodów majątkowych

W roku 2014 jednostki objęte kontrolą uzyskały, w związku z gospodarowaniem mieniem, dochody w wysokości 73 599 tys. zł. Na kwotę tę decydujący wpływ miały dochody osiągnięte przez powiat Kędzierzyńsko-Kozielski – 16 533 tys. zł, oraz przez powiat Kluczborski – 7 815 tys. zł.

Z gospodarowaniem mieniem wiąże się również zagadnienie inwentaryzacji, poprzez którą dokonuje się porównania stanu rzeczywistego ze stanem ewidencyjnym (księgowym) i w ten sposób umożliwia się urealnienie tej ewidencji. Nieprawidłowości w zakresie inwentaryzacji stwierdzono w 12 jednostkach objętych kontrolą. W dwóch kontrolowanych jednostkach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przeprowadzenia inwentaryzacji gruntów.

W ponad 30% badanych jednostek wystąpiły trudności w przestrzeganiu przepisów obowiązujących przy sprzedaży nieruchomości. Pomimo, że ustawodawca w art. 35 ust. 2 ugn enumeratywnie wymienił jakie informacje powinien zawierać wykaz nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży, to jednak jednostki samorządu terytorialnego w dalszym ciągu mają problem z prawidłowym sporządzeniem wykazu.

Powtarzającą się nieprawidłowością jest brak informacji o terminie do złożenia wniosku przez osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ugn. Mając na uwadze treść ustawy o gospodarce nieruchomościami, nierespektowanie pierwszeństwa poprzedniego właściciela w nabyciu nieruchomości rodzić może odpowiedzialność odszkodowawczą, a co za tym idzie, uszczuplenie dochodów jednostki samorządu terytorialnego.

Przepisy ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości¹ jednoznacznie określają wymóg zamieszczania odpowiednich informacji w wykazach nieruchomości, ogłoszeniach o przetargach oraz protokołach z przeprowadzonych przetargów dotyczących: opisu nieruchomości, obciążeniach nieruchomości, a także zobowiązaniach, których przedmiotem jest nieruchomość. Taki obowiązek wynika wprost z zapisów art. 35 ust. 2 ugn, oraz w § 10 i 13 rozporządzenia w sprawie sposobu i trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości, zatem zamieszczenie bądź publikacja stosownej informacji w wykazie, ogłoszeniu, a także protokole jest wymogiem obligatoryjnym.

Niezgodnie z przepisami prawa jednostki postępowały również z ogłoszeniami o przetargu na zbycie nieruchomości. W większości kontrolowanych jednostek ogłoszenia o przetargu

¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzenia przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (j.t. Dz.U. z 2014 r., poz. 1490).

na zbycie nieruchomości nie zawierały wszystkich przewidzianych przepisami informacji. Najczęściej powtarzającą się nieprawidłowością był brak informacji o zobowiązaniach ciążących na nieruchomości.

Gospodarowanie mieniem komunalnym i uzyskiwanie z niego dochodów odbywa się dość często z naruszeniem obowiązujących przepisów. Jednostki samorządu terytorialnego w dalszym ciągu mają wiele problemów z przestrzeganiem procedur związanych z ewidencją i inwentaryzacją majątku oraz z zachowaniem zasady jawności postępowania przy sprzedaży, oddawaniu w użytkowanie wieczyste, użytkowanie, najem lub dzierżawę nieruchomości wchodzących do gminnego zasobu nieruchomości. Podczas kontroli stwierdzane były również nieprawidłowości polegające na nieprzekazywaniu we właściwej formie nieruchomości własnym jednostkom organizacyjnym nieposiadającym osobowości prawnej. Konkretnie, wymierne rezultaty finansowe w kwocie 80 940 zł odnoszą się do nieprawidłowości polegającej na nieterminowym zwrocie wadium uczestnikom przetargów na zbycie nieruchomości.

Wyniki kontroli działań gmin mających wpływ na wielkość przyznanych subwencji

Wielkość subwencji przyznawanych jednostkom samorządowym jest uzależniona od osiągniętych przez nie dochodów, a co za tym idzie, również elementów zmniejszających uzyskiwane dochody budżetowe. Do czynników mających bezpośredni wpływ na obniżenie poziomu uzyskiwanych dochodów należały: obniżenie górnych stawek podatków, udzielanie ulg i zwolnień podatkowych oraz wydawanie przez organ podatkowy decyzji, na podstawie ustawy Ordynacja podatkowa, w zakresie umarzania zaległości podatkowych, rozłożenia na raty i odroczenia terminu płatności podatków.

Działania gmin, mające wpływ na wielkość przyznanych im subwencji, sprowadzały się w istocie do rzetelnego zebrania i przedstawienia danych niezbędnych do sformułowania wniosków o subwencję, a następnie sporządzenia ich zgodnie z przepisami. Nieprawidłowości w zakresie przedstawienia błędnych danych dotyczących naliczania subwencji, mogą skutkować podjęciem przez Ministra Finansów decyzji o zmniejszeniu kwoty przyznanej subwencji.

Badanie w przedmiotowym zakresie zostało przeprowadzone podczas 17 kontroli kompleksowych gmin zrealizowanych w 2014 r. Zakres kontroli obejmował przede wszystkim sprawdzenie prawidłowości ustalenia skutków finansowych, wynikających z zastosowania przez organ podatkowy ulg i zwolnień podatkowych, umorzeń zaległości podatkowych oraz rozłożenia na raty i odroczenia terminu płatności podatków. W następnym etapie, kontrolowano rzetelność danych wykazanych w rocznych sprawozdaniach Rb-PDP i Rb-27S (za lata 2012 i 2013), sporządzanych przez kontrolowane j.s.t.

Nieprawidłowości w przedmiotowym zakresie stwierdzono w 4 skontrolowanych jednostkach (w 2013 r. w 3 jednostkach). Nieprawidłowości dotyczyły głównie wykazania w sprawozdaniach Rb-27S i Rb-PDP błędnej kwoty skutków decyzji wydanych przez organ podatkowy w zakresie umorzenia zaległości podatkowych, bądź też skutków finansowych udzielonych ulg i zwolnień podatkowych wydanych na podstawie Ordynacji podatkowej² oraz uchwały organu stanowiącego gminy.

Zawyżenie skutków finansowych decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie Ordynacji podatkowej na kwotę 6 499,00 zł ujawniono w dwóch jednostkach, natomiast zaniżenie o łączną kwotę 1 853,00 zł ujawniono w jednej jednostce. Ponadto w jednej jednostce ujawniono zawyżenie w sprawozdaniach rocznych Rb-PDP oraz Rb-27S skutków udzielonych ulg i zwolnień w podatku od nieruchomości wprowadzonych przez organ stanowiący na łączną kwotę 14 278,72 zł. Nieprawidłowość dotyczyła błędnego ustalenia kwoty skutków udzielonych ulg i zwolnień w podatku od nieruchomości poprzez wprowadzenie do systemu nieprawidłowego rodzaju powierzchni, zamiast budynku o powierzchni 510,29 m² wprowadzono grunt. Ponadto w sprawozdaniu Rb-PDP oraz Rb-27S uwzględniono zwolnienie od podatku od nieruchomości samorządowej instytucji kultury pomimo, iż na podstawie uchwały Rady Gminy zwolnienie dotyczyło jedynie placówek kulturalnych zakładów budżetowych oraz jednostek budżetowych gminy.

Porównanie stwierdzonych w trakcie kontroli w roku 2014 skutków finansowych w łącznej kwocie 22 630,72 zł w stosunku do lat wcześniejszych wskazuje na systematyczny jej spadek. Suma, ujawnionych podczas kontroli przeprowadzonych w 2013 r., błędnie podanych kwot w sprawozdaniach Rb-PDP sporządzonych na koniec roku budżetowego wyniosła 177 122,53 zł, podczas gdy w roku 2012 była to kwota 203 685,04 zł. Ustalony stan faktyczny oraz złożone podczas kontroli wyjaśnienia osób odpowiedzialnych wskazują, iż najczęstszym przejawem występowania nieprawidłowości było zawyżenie oraz zaniżenie skutków finansowych decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie Ordynacji podatkowej, a także zawyżenie oraz zaniżenie skutków finansowych wynikających z uchwał organów stanowiących w zakresie ulg i zwolnień w podatku od nieruchomości. Jako przyczynę powstania nieprawidłowości wskazywano najczęściej przyjęcie przez organ podatkowy błędnego sposobu ustalenia skutków za okres sprawozdawczy, nieprawidłowe ujęcie w sprawozdaniach danych wynikających z decyzji podatkowych, bądź błędną interpretację przepisów.

Trzy jednostki dokonały w trakcie kontroli korekt błędnie sporządzonych sprawozdań, które następnie przesłano do RIO.

² Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (j.t. Dz.U. z 2015 r., poz. 613 ze zm.), zwana dalej **uOp**.

W wyniku stwierdzenia opisanych nieprawidłowości, na podstawie art. 10 urlo, do Ministra Finansów przesłane zostały informacje o stwierdzonych błędach w zakresie danych dotyczących naliczenia subwencji.

W 2014 r. Minister Finansów wydał dwie decyzje o zmniejszeniu części wyrównawczej subwencji ogólnej na 2014 r. w łącznej kwocie 5 381,00 zł.

Wyniki kontroli w zakresie wykorzystania dotacji przez jednostki samorządu terytorialnego

Jednym z zagadnień podlegających kontroli regionalnych izb obrachunkowych jest prawidłowość wykorzystywania przez jednostki samorządu terytorialnego dotacji otrzymywanych na realizację zadań.

W 2014 r. w tym zakresie przeprowadzono badania w trakcie 23 kontroli kompleksowych gospodarki finansowej gmin i powiatów. Ogólna kwota dotacji otrzymanych przez kontrolowane jednostki wyniosła 171 544 tys. zł. W tej kwocie największą część – 66,92% stanowiły dotacje na zadania z zakresu administracji rządowej, a następnie dotacje na zadania własne – 29,74% w wysokości 51 009 tys. zł. Pozostałe rodzaje dotacji kontrolowanych jednostek wyniosły odpowiednio:

- na zadania realizowane na podstawie porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego – 4 751 tys. zł (2,77%),
- na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej – 464 tys. zł (0,27%),
- z funduszy celowych – 158 tys. zł (0,09%),
- na zadania z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej – 358 tys. zł (0,21%).

Przedmiotem kontroli były m.in. działania w zakresie sporządzania wniosków o przyznanie dotacji, ujmowania otrzymanych dotacji w planie finansowym, prawidłowość wydatkowania środków oraz rozliczania dotacji. W odniesieniu do dotacji na zadania zlecone badano zagadnienia związane m.in. z otrzymywaniem, wydatkowaniem oraz rozliczeniem dotacji przyznanej na wypłatę zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego, z zakresu prowadzenia i aktualizacji rejestru wyborców oraz dotacji przeznaczonych na usługi geodezyjno – kartograficzne.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono nieprawidłowości w odniesieniu m.in. do naruszenia przepisów ustawy o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej³, przepisów Vademecum beneficjenta i zawartych umów o dofinansowanie projektu.

³ Ustawa z dnia 10 marca 2006 r. o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (j.t. Dz.U. z 2015 r., poz. 1340).

Rezultaty finansowe związane z nieprawidłowościami dotyczącymi wypłacenia zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej w niewłaściwej wysokości oraz zapłaty odsetek w związku z nieterminowym złożeniem wniosku o płatność środków na dofinansowanie projektu współfinansowanego ze środków UE były stosunkowo niskie, bowiem wyniosły łącznie 5 909,47 zł. Analiza wyników kontroli w powyższym zakresie w kolejnych latach wskazuje, iż liczba nieprawidłowości stwierdzanych podczas kontroli utrzymuje się na podobnym poziomie.

Wyniki kontroli realizacji wydatków bieżących

Prawidłowość dokonywania wydatków bieżących zbadano szczegółowo w trakcie 23 kontroli kompleksowych przeprowadzonych w jednostkach samorządu terytorialnego, 15 kontroli problemowych oraz 8 kontroli doraźnych.

W 2014 r. wydatki bieżące kontrolowanych jednostek wyniosły 866 776 tys. zł, z czego wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń stanowiły kwotę 461 821 tys. zł. Kontrole obejmowały swoim zakresem m.in. zagadnienia związane z prawidłowością naliczania i wypłacania pracownikom wynagrodzeń, wydatkowania środków z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych oraz przestrzeganiem zakresu upoważnienia do zaciągania zobowiązań i do dokonywania wydatków. Badaniem objęto również zagadnienie, dotyczące udzielania dotacji dla podmiotów niezaliczanych do sektora finansów publicznych wraz z ich rozliczeniem.

Niezgodne z obowiązującymi przepisami ustalanie i wypłacanie wynagrodzeń pracownikom stwierdzono w 26 kontrolowanych jednostkach. Nieprawidłowości polegały głównie na ustaleniu i wypłacaniu wynagrodzeń i nagród pracownikom w nieodpowiednich wysokościach, bądź na ich bezpodstawnym naliczeniu i wypłaceniu. Skutki finansowe tych nieprawidłowości wyniosły łącznie 97 296,09 zł, z czego zawyżenia wynagrodzeń wyniosły 91 315,17 zł, a zaniżenia – 5 980,92 zł.

W efekcie działań kontrolnych w 9 jednostkach stwierdzono nieprawidłowości dotyczące przekroczenia zakresu upoważnienia do dokonywania wydatków. Najczęściej dotyczyło to dokonywania wydatków w kwotach przekraczających wielkości ujęte w aktualnie obowiązującym planie finansowym.

Z uwagi na ujawnione w toku czynności kontrolnych nieprawidłowości dotyczące przekroczenia zakresu upoważnienia do dokonywania wydatków określonych planem finansowym, do rzecznika dyscypliny finansów publicznych w 2014 r. skierowano 2 zawiadomienia, wskazując 5 osób odpowiedzialnych za jej naruszenie.

Kontrole w zakresie udzielania dotacji podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych ujawniły nieprawidłowości w 9 kontrolowanych jednostkach. Dotyczyły one,

w szczególności, nieopublikowania na stronie internetowej jednostki oraz w Biuletynie Informacji Publicznej informacji o wynikach otwartego konkursu ofert oraz nieterminowego przekazania podmiotom dotowanym transz dotacji.

W 4 jednostkach stwierdzono przypadki nieprawidłowego rozliczenia dotacji udzielonych podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych. Nieprawidłowości dotyczące nieprawidłowego rozliczenia otrzymanych dotacji stwierdzono również w 4 kontrolowanych jednostkach.

Prowadząc kontrole w przedmiocie wykorzystania środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych na podstawie przepisów ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych⁴ i regulaminów obowiązujących w kontrolowanych jednostkach ujawniono nieprawidłowości w 10 jednostkach.

Wyniki kontroli realizacji zadań inwestycyjnych

Wszystkie kontrole kompleksowe przeprowadzone w 2014 r. swym zakresem obejmowały ocenę prawidłowości przebiegu procesu realizacji inwestycji, począwszy od źródeł finansowania, przez wybór wykonawców, realizację, rozliczenie finansowe, aż do przyjęcia na stan ewidencyjny. Wydatki ogółem skontrolowanych w 2014 roku j.s.t. wyniosły 1 008 612 tys. zł, wydatki majątkowe 141 837 tys. zł, w tym wydatki inwestycyjne 138 805 tys. zł. Dla porównania, wydatki ogółem, j.s.t. skontrolowanych w 2013 r. wyniosły 1 768 710 tys. zł, co oznacza spadek o 57,0 %, a w przypadku wydatków związanych z zadaniami inwestycyjnymi, spadek o 43,4% (w 2013 r. wydatki inwestycyjne wyniosły 320 176 tys. zł).

Analiza wyników badań przeprowadzonych w 2014 r. pozwoliła stwierdzić, że ujawnione nieprawidłowości dotyczyły m.in. zawierania umów, zgłaszania oraz odbioru robót.

Najczęściej wskazywano na brak kontrasygnaty skarbnika na umowach dotyczących wykonania robót dodatkowych oraz pełnienia nadzoru inwestorskiego zawieranych podczas realizacji zadań bądź też na niedochowanie należytej staranności przy dokonywaniu i dokumentowaniu odbioru robót.

Badanie przeprowadzone w zakresie prawidłowości dokonywania wyboru wykonawców, w tym stosowania przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych⁵ ujawniło szereg nieprawidłowości, w tym w dwóch przypadkach zakwestionowano tryb udzielenia zamówienia.

⁴ Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych (j.t. Dz.U. z 2015 r., poz. 111), zwana dalej **uzfśś**.

⁵ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (j.t. Dz.U. z 2013 r., poz. 907 ze zm.), zwana dalej **Pzp**.

Przeprowadzone kontrole wskazywały na nieprawidłowości dotyczące obowiązku publikowania ogłoszeń o zamówieniu i o zawarciu umowy (w 5 kontrolowanych jednostkach) oraz zastrzeżenia dotyczące sporządzania protokołów z postępowania (5 przypadków ujawnionych w 3 jednostkach).

Inną nieprawidłowością jaka powtórzyła się w 4 kontrolowanych jednostkach było niezłożenie oświadczeń o braku lub istnieniu okoliczności powodujących wyłączenie osoby wykonującej czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia bądź niewyłączenie z postępowania osoby podlegającej wyłączeniu.

Zgodnie z art. 17 ust. 2 Pzp osoby wykonujące czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego składają pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania, pisemne oświadczenie o braku lub istnieniu okoliczności wymienionych w ust. 1 ww. artykułu, stanowiących podstawę wyłączenia tych osób z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Czynnościami wykonywanymi w postępowaniu są wszelkie czynności pomiędzy wszczęciem postępowania a udzieleniem zamówienia. Zgodnie z art. 40 Pzp postępowanie zostaje wszczęte z chwilą zamieszczenia przez zamawiającego ogłoszenia o zamówieniu w miejscu publicznie dostępnym w jego siedzibie oraz na własnej stronie internetowej. Ogłoszenie jest zatem pierwszą czynnością w postępowaniu, a burmistrz (wójt) podpisując je, staje się uczestnikiem postępowania i oświadczenie winien podpisać. W jednej z kontrolowanych jednostek w przedstawionej do kontroli dokumentacji znajdowało się niepodpisane oświadczenie jednego z trzech powołanych członków komisji przetargowej. Złożenie przez członka komisji przetargowej a zarazem osobę wykonującą czynności w postępowaniu niepodpisanego oświadczenia, nie wywołuje skutków prawnych, gdyż niepodpisane oświadczenie pozostaje jedynie drukiem ZP-1 protokołu z postępowania, a nie oświadczeniem woli złożonym w myśl art. 17 ust. 2 Pzp.

Ustawodawca dopuszcza w art. 144 Pzp możliwość dokonania zmiany istotnych postanowień umowy, o ile Zamawiający przewidział taką możliwość w ogłoszeniu o zamówieniu lub w specyfikacji istotnych warunków zamówienia oraz określił jej warunki. Pomimo to kontrole ujawniały przypadki wprowadzenia istotnych zmian umowy w stosunku do treści oferty, bez wcześniejszego ich przewidzenia.

W 2014 r. podczas 15 spośród 23 przeprowadzonych kontroli kompleksowych stwierdzono nieprawidłowości zarówno w zakresie realizacji zadań inwestycyjnych jak również w zakresie dokonywania wyboru ich wykonawców. W tej pierwszej grupie stwierdzano przede wszystkim nieprawidłowości dotyczące dokonywania i dokumentowania odbioru wykonanych robót oraz ustalania i ewidencjonowania wysokości nakładów poniesionych na realizację zadań inwestycyjnych. Z kolei badanie stosowania procedur wynikających z ustawy Prawo zamówień publicznych przy wyborze wykonawców zadań inwestycyjnych wykazywało głównie naruszenie przepisów dotyczących spraw związanych z wyborem trybu udzielenia

zamówienia, publikowaniem ogłoszeń i sporządzaniem protokołów z przetargów, składaniem oświadczeń przez osoby wykonujące czynności w postępowaniu, dokonaniem zmian istotnych postanowień umowy, oceną ofert oraz zwrotem wadium.

Wyniki kontroli w zakresie zaciągania zobowiązań

Zaciąganie zobowiązań przez jednostki samorządu terytorialnego było zagadnieniem, którego kontrola w 2014 r. skutkowałą przygotowaniem do rzecznika dyscypliny finansów publicznych, tak jak w roku poprzednim, zawiadomień o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych. Czyny wypełniające znamiona naruszenia dyscypliny finansów publicznych związane z zaciąganiem zobowiązań stwierdzono w toku co czwartej przeprowadzonej kontroli kompleksowej. Dotyczyły one:

- zaciągnięcia zobowiązania z przekroczeniem zakresu upoważnienia określonego planem finansowym jednostki,
- zaciągnięcia zobowiązania bez upoważnienia,
- nienależytego dokonania wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczej lub finansowej z planem finansowym albo kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących takiej operacji skutkującego zaciągnięciem zobowiązania niemieszczącego się w planie finansowym jednostki sektora finansów.

Przekroczenie zakresu upoważnienia do zaciągania zobowiązań oraz zaciąganie zobowiązań bez upoważnienia stwierdzono w toku 6 kontroli kompleksowych spośród 23 przeprowadzonych, przy czym, w niektórych jednostkach wielokrotnie. Przykładowo w jednej z kontrolowanych jednostek stwierdzono 7 takich przypadków, w pozostałych od 1 do 4 przypadków. Zakres przedmiotowy nieprawidłowości obejmował zaciąganie zobowiązań pieniężnych, które przekraczały wysokość kwot wydatków określonych w zatwierdzonym planie finansowym jednostki oraz zaciąganie zobowiązań bez wymaganego upoważnienia.

Przeprowadzone w 2014 r. kontrole wykazywały również przypadki nieterminowego regulowania zobowiązań. Takie nieprawidłowości stwierdzono w toku 5 kontroli (3 kompleksowych, 2 problemowych). Nieterminowo regulowano zobowiązania m.in. wobec kontrahentów i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Główną przyczyną zapłaty po terminach płatności wynikających z zawartych umów, był brak środków na rachunkach bankowych, niewłaściwe opracowanie przepisów wewnętrznych oraz wadliwy obieg dokumentów i przepływ informacji. W jednym przypadku skutkowało to przygotowaniem do rzecznika dyscypliny finansów publicznych zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych.

Nieprawidłowości w zakresie nieterminowego regulowania zobowiązań stwierdzono w dwukrotnie mniejszej ilości kontrolowanych jednostek, niż miało to miejsce w roku poprzednim co wskazuje na pozytywny kierunek zmian w tym obszarze.